

Lerums kommun
Miljöenheten
Gunilla Rådman
443 80 LERUM
gunilla.radman@lerum.se

Lerums Naturskyddsförenings synpunkter på Strategi för god vattenstatus

Lerums Naturskyddsförening (LNF) tackar för möjligheten att lämna synpunkter i remissen av "Strategi för god vattenstatus". LNF har tagit del av tjänsteskrivelsen 2020-05-08 med bifogat strategidokument avsett att ersätta Vattenöversikten som antogs av Kommunstyrelsen 2011-08-31.

I samband med utarbetandet av den tidigare Vattenöversikten lämnade LNF synpunkter vid ett flertal tillfällen. Bland annat framhöll LNF att vattenöversikten även borde omfatta grundvatten, vilket nu har tillgodosetts.

Synpunkter på avsnitt 1 Inledning

LNF instämmer i beskrivningen av vattnets betydelse allmänt och specifikt i Lerums kommun. Det är riktigt att många som flyttar till kommunen attraheras av naturen och inte minst av de många sjöarna. Därför är det av avgörande betydelse för framtiden att inte skada dessa värden genom olämplig exploatering. Stränder längs vattendrag och sjöar har redan i alltför stor omfattning tagits i anspråk för bebyggelse och bryggor som utestänger allmänheten. Strandskyddet får i en kommun av Lerums karaktär inte försvagas. Tvärt om ska ytterligare exploatering av stränder och strandnära områden aktivt förhindras. Detta bör framgå av strategin och beaktas i all kommunal planering.

Synpunkter på avsnitt 2 Syfte

LNF anser att strategins syfte inte bara ska vara att uppfylla EU:s ramdirektiv för vatten. Syftet måste även innefatta kommunens egen inriktning ifråga om planering och utnyttjande av vattenförekomster. Som framhållits ovan i synpunkterna på avsnitt 1 måste strategin även ta tydlig ställning till det långsiktiga bevarandet av alla vattennära landområden.

Synpunkter på avsnitt 3 Lokala miljömål

I följande punkter redovisas LNF:s uppfattningar i de fall det finns anledning.

- 3.4 Ingen försämring. Det bör framhållas att exploatering av stränder och strandnära områden riskerar att även ge försämrad ekologisk status i vattenförekomsterna.

- 3.6 Minskade utsläpp av övergödande ämnen. Betydande delar av Lerums kommun upptas av skog som brukas för optimal produktion genom bland annat kalhyggesbruk. Detta gäller även kommunens egen skog. Sådant skogsbruk förorsakar ökade utsläpp av näringsämnen i avrinnande vatten och antas vara en förklaring till den pågående ”förbruningen” av ytvatten. Ambitionen, framför allt för kommunens skog, ska därför vara att generellt övergå till skonsammare kontinuitetsskogsbruk för att minska vattenpåverkan.
- 3.8 Inte öka fysisk påverkan vid exploatering. Som framhållits i synpunkterna ovan på avsnitt 1 anser LNF att vattenmiljöer och vattenanknutna miljöer inte ska exploateras. I de fall exploatering ändå anses ofrånkomlig instämmer LNF i kravet på obligatoriska kompensationsåtgärder.

Synpunkter på avsnitt 4 Åtgärder

I följande punkter redovisas LNF:s synpunkter i de fall det finns anledning.

- 1.1 Översiktsplan. LNF vill åter framhålla att strandskyddet inte får försvagas. Ytterligare exploatering av stränder och strandnära områden ska förhindras. Detta bör tydligt framgå av översiktsplanen.
- 1.2 Detaljplaner. Planer som medför exploatering av stränder och strandnära områden ska inte utarbetas.
- 1.6 Planering av våtmarker. LNF vill framhålla att ett underlag beträffande befintliga dammar finns i rapporten ”Damm-inventering i Lerums kommun 1994” (Kennet Lundin, Lerums Naturskyddsförening).
- 1.7 Anläggning/återskapande av våtmarker. LNF beklagar att ”Våtmarksutredning i Lerums kommun” (GF Konsult AB, 2003) endast medförde anläggande av en liten damm i norra delen av Stenkullen. Av större betydelse har varit anläggandet av dammarna i Stålebo (Skogssällskapet) och Bengts damm (vid Trulshedamm, initierad och delvis bekostad av LNF). Istället för att nu prioritera en damm i vardera Leråns och Lärjeåns avrinningsområden förordar LNF att en damm i första hand anläggs i Hunsared. Detta alternativ förordades redan i våtmarksutredningen 2003 och skulle ge stor nytta såväl ekologiskt som för uppfångning av näringsämnen i dagvatten från bebyggelsen i Gråbo och jordbruksmarken.
- 1.9 prövning enligt miljöbalken samt PBL. LNF vill åter framhålla att strandskyddet inte får försvagas. Ytterligare exploatering av stränder och strandnära områden ska förhindras. Detta ska beaktas i all prövning och planering.
- 1.14 Bevarande av värdefulla vatten. LNF instämmer i att Alebäcken och de delar av Sæveån som idag saknar formellt skydd ska skyddas som naturreservat. Beträffande Alebäcken framförde LNF redan 1996 behovet av skydd med stöd av rapporten ”Naturvärden och skyddsbehov längs Alebäcken Lerums kommun” (GF Miljö & Natur, 1996-09-17). Beträffande Sæveån har LNF återkommande framhållit att även sträckan genom Lerums tätort mellan Dageborgsleden och utloppet i Aspen ska skyddas som naturreservat.

- 2.2 Förbättrad gödselhantering. LNF instämmer i att hantering och tillsyn måste förbättras. Exempel på olämplig hantering på senare år finns i form av gödselspridning på jordbruksmark i Stora Bråta.
- 3.2 Återföring av aska. LNF anser att spridning av aska i skogsmark oavsett askans ursprung är olämplig. Risk finns för ekologisk påverkan, påverkan på grundvattnet och påverkan på vattendrag.
- 5.1 Utredning hydromorfologisk påverkan. LNF vill framhålla att den mest prioriterade åtgärden på kort sikt i detta avseende är att skapa vandringsväg vid Hillefors.

Synpunkter på avsnitt 5 Bakgrund

- 5.1.1 Vattenöversikten. Beträffande anläggande av våtmarker hänvisas till vad som framförs ovan i anslutning till 1.7 i avsnitt 4.
- 5.1.4 Status och MKN för kommunens yt- och grundvatten. Beträffande grundvatten vill LNF framhålla att grundvatten inte bara förekommer i särskilt identifierade grundvattenförekomster. Allt grundvatten påverkas av mänskliga aktiviteter och kräver hänsynstagande och skydd. Grundvatten finns i varierande mängder i så gott som alla jord- och berglager, ofta i sådan mängd att det räcker för vattenförsörjning till enstaka hushåll från egna brunnar. Huvuddelen av nettonederbörden infiltrerar i marken i områden med någorlunda välutvecklad vegetation. Mark- och grundvattnet har därför stor ekologisk betydelse. Överskottet tillförs ytvattendragen och påverkar därigenom både vattenföring och vattenkvalitet i dessa.

Verkställande

LNF välkomnar strategin för god vattenstatus och att strategin innefattar klara riktlinjer och mål för hanterande av vattenfrågor. Det är av största vikt att verkställandet av konkreta åtgärder och projekt följer strategin. Erfarenheterna av planering och verkställande i andra sammanhang visar att särintressen alltför ofta medför politiska beslut som inte följer strategier och planer. Några belysande exempel: Enligt detaljplanen för Norra Koxås skulle bebyggelsen anpassas till terrängen, istället medförde byggandet omfattande sprängning av berg som helt förändrade området karaktär. Bygglov har vid flera tillfällen lämnats för ny bebyggelse i Kålkullaområdet i strid mot gällande områdesbestämmelser och fördjupad översiktsplan. Omfattande bebyggelse planeras för närvarande på jordbruksmark i Bäckmaden i strid mot nationella och kommunala riktlinjer för bevarande av jordbruksmark.

Tidigare erfarenheter visar sålunda att planer och strategier måste vara tydliga och bindande samt att åtgärder i strid mot planerna måste förebyggas åtminstone genom att risken uppmärksammas.

Lerums Naturskyddsförening

Olov Holmstrand
Ordförande